

حقوق نبی (ع)

در پهنه‌ی سرزمین ایران، پیامبرانی آرمیده‌اند که برای هدایت اقوامی دیگر برگزیده شده بودند ولی وقایع تاریخی سبب شده‌اند تا در این مرز و بوم زندگی کنند.

یکی از این پیامبران، حضرت حقوق نبی (ع) است که آرامگاه وی در جنوب غربی شهر تویسرکان، از شهرهای استان همدان، در خیابان شهید اشرفی اصفهانی و در انتهای خیابانی به نام ایشان قرار دارد.

حقوق نبی (ع) از پیامبران صاحب کتاب بنی‌اسرائیل و از نسل حضرت موسی (ع) بوده است. نام پدرشان یشوعلیت و نام مادرشان شونامیت بوده است. ایشان بعد از شعیای نبی (ع) مبعوث گردیده و با دانیال نبی (ع) و الیاس نبی (ع) معاصر بوده است.

این پیامبر الهی در زمان خودش نگهبان معبد سلیمان (معبد بزرگ یهودیان) در اورشلیم (بیت‌المقدس کنونی) بوده است و به همین جهت دارای شان و مقام مذهبی خاصی نزد پیروان دین یهود است و نام ایشان در کتاب تورات عهد عتیق که برای یهودیان بسیار معتبر است، ذکر شده است.

حقوق یا بنا بر روایتی دیگر حَبَقُوق به زبان عبری به معنای «در آغوش گرفته شده» است. نهادن این نام بر این فرستاده‌ی خداوند بی‌سبب نبوده است و اندک زمانی بعد از ولادتشان راز این نام‌گذاری برملا می‌شود. ایشان در زمان کودکی از دنیا می‌روند اما به اذن الهی دوباره زنده شده و به حیات خود ادامه می‌دهند.

چگونگی این واقعه به دو صورت روایت شده است که هر دو صورت ایشان بعد از مرگ در آغوش گرفته شده و سپس دوباره زنده می‌شود.

عده‌ای از مورخین این گونه نقل کرده‌اند که الیاس نبی (ع)، کودک از دنیا رفته را در آغوش گرفته و از خدای متعال می‌خواهد که او را برگرداند و این دعا در دم مستجاب می‌شود.

نقل تاریخی دیگر این است که مادرشان طفل بی‌جان را در آغوش گرفته، او را در بسترش می‌خواباند. او به عبادت می‌ایستد و پیش از آنکه عبادتش تمام شود، کودک زنده می‌شود.

یکی از مهم‌ترین حکومت‌های منطقه‌ی میان‌رودان (بین‌النهرین) در هزاره‌ی اول قبل از میلاد، حکومت بابلی‌ها بوده است و یکی از مشهورترین پادشاه بابلی‌ها بخت نصر نام داشته است. وی همان کسی است که لشکر بابلی‌ها در سال ۶۱۲ قبل از میلاد به فرماندهی او بر آشوریان غلبه و پایتخت آنها را تصرف کردند.

در سال ۵۹۷ قبل از میلاد، بخت نصر به اورشلیم حمله کرد و این شهر را به تصرف خود درآورد. در این حمله معبد سلیمان تخریب شد،

گروهی از یهودیان کشته شدند و تعداد کثیری از آنها به اسارت گرفته شده و به شهر بابل، نزدیک بغداد فعلی، انتقال داده شدند. این اسرای یهودی مدتی طولانی (۵۸ سال) در بابل زندانی بودند.

یکی از این اسرای یهودی، حیقوق نبی (ع) بود که بعد از آزادی به همراه عده‌ای از پیروانش به بیت‌المقدس باز نگشت. او به ایران مهاجرت کرد و در منطقه‌ی رودآور، تویسرکان امروزی، ساکن شد و در همان منطقه نیز از دنیا رفت.

از چهره‌ی این پیامبر الهی تصویری نقاشی شده موجود است که در موزه‌ی لوور نگهداری می‌شود. همچنین تصاویری از ایشان به همراه تندیس‌هایی از سنگ مرمر در موزه‌ی واتیکان موجود است

ساختمان آرامگاه حیقوق نبی (ع) مربوط به دوره‌ی سلجوقیان، قرن هفتم هجری قمری، است. این بنا بدنه‌ای هشت‌ضلعی شامل هشت ترکه‌ی آجری به عنوان ستون‌های اصلی بنا و سقفی مخروطی‌شکل دارد.

ارتفاع این بنا از سطح زمین، ۱۲ متر است و سقف آن که گنبدی با انحنای کم است، از ارتفاع ۷ متری شروع می‌شود و در قسمت انتهای پیشانی بنا، چندین کنگره‌ی آجری برجسته به شکل مثلث دارد.

رضی‌الدین آرتیمانی

میرزا رضی آرتیمانی یا میرزا رضی‌الدین آرتیمانی مشهور به میرمحمد متخلص به رضی زاده ۹۷۸ در روستای آرتیمان - درگذشته ۱۰۳۷ هجری قمری) از شاعران و عارفان مشهور دوران صفویه بود. وی در سال ۹۷۸ قمری در روستای آرتیمان از توابع تویسرکان به دنیا آمد.

در ایام جوانی به همدان رفت و در آن‌جا مشغول تحصیل شد و از شاگردان میر مرشد بروجردی گردید. رضی به علت شایستگی وافر که داشت زود مورد توجه شاه عباس که معاصر وی بود قرار گرفت و در جمع منشیان میرزایان شاه درآمد و به همین دلیل بود که داماد خاندان صفوی شد .

کلمه ُ «میر» از آن جهت به رضی اطلاق شده است که مدتی جزء میرزایان شاه عباس بوده‌است. رضی پس از گذران سالیانی از عمر شریف خود، دوباره عزم وطن خویش می‌نماید و به زادگاه برمی‌گردد و در سال ۱۰۳۷ هجری قمری (۱۰۰۵ش) درمی‌گذرد و او را در محل خانقاهش به خاک سپردند. آرامگاه او در تویسرکان قرار دارد. از آثار وی می‌توان کتاب‌های زیر را نام برد : ساقی‌نامه، سوگندنامه، گوهر عشق، غزلیات، قصاید، رباعیات، ترجیع‌بند، مقطعات و غزلیات ناتمام، مفردات

درک مطلب

۱- حيقوق نبی که بود ؟

۲- چرا نام ايشان را حيقوق ناميده اند ؟

۳- چرا به رضى الدين « مير » گفته اند ؟

۴- از آثار رضى الدين چه کتاب هاى را مى توان نام برد ؟